

Název a adresa školy:	Střední škola průmyslová a umělecká, Opava, příspěvková organizace, Praskova 399/8, Opava, 746 01
Název operačního programu:	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, oblast podpory 1.5
Registrační číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0129
Název projektu	SŠPU Opava – učebna IT
Typ šablony klíčové aktivity:	III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT (20 vzdělávacích materiálů)
Název sady vzdělávacích materiálů:	ČJ II
Popis sady vzdělávacích materiálů:	Český jazyk II, 2. ročník
Sada číslo:	D–10
Pořadové číslo vzdělávacího materiálu:	07
Označení vzdělávacího materiálu: (pro záznam v třídní knize)	VY_32_INOVACE_D–10–07
Název vzdělávacího materiálu:	Procvičování tvarů a pravopisu podstatných jmen podle vzorů
Zhotoveno ve školním roce:	2011/2012
Jméno zhotovitele:	Mgr. Martina Hulvová

PROCVIČOVÁNÍ TVARŮ A PRAVOPISU PODSTATNÝCH JMEN PODLE VZORŮ

Skloňování je tvoření různých tvarů podle pádů a podle čísla. Při skloňování rozlišujeme ve slově kmen a koncovku.

Kmen – je část, která je společná všem tvarům slova. Ke kmeni se připojují různé **koncovky**.

Slovo	kmen	koncovka
-------	------	----------

doktor	doktor	-
doktora	doktor	a
doktoru	doktor	u
doktorovi	doktor	ovi
doktorem	doktor	em

Pro skloňování podstatných jmen existují **vzory**.

Rod	zakončení	zakončení	vzor
	1.p. jedn.č.	2.p. jedn.č.	
Mužský	bez koncovky	-u nebo -a	tvrdý vzor hrad
neživot.		-e	měkký vzor stroj
Mužský	bez koncovky	-a	tvrdý vzor pán
životný		-e	měkký vzor muž
	s koncovkou	-a	tvrdý vzor předseda
		-e	měkký vzor soudce
Ženský	koncovkou -a	-y	tvrdý vzor žena
		-e -e	měkký vzor růže
	bez koncovky	-e/-ě/	vzor píseň
		-i	vzor kost
Střední	s koncovkou -o -a		tvrdý vzor město
		-e -e	měkký vzor moře
		-e -ete	vzor kuře
		-í -í	vzor stavení

V 3. a 6. pádě čísla jednotného bývá u řady vlastních jmen vzoru *pán, muž* koncovka **-ovi** jen u posledního jména /o skladateli *Bedřichu Smetanovi*, o kamarádu *Petru Novákovi*/.

Jména vzoru *předseda* mají vždy jen koncovku **-ovi** /o *Otovi Václavíkovi*/.

V 6. pádě čísla množného rodu mužského je někdy kolísání. U rodu mužského životného je koncovka **-ích** většinou tehdy, jsou-li zakončena na **-h, -ch, -k** /o *vojácích*, o *hroších*/.

U rodu mužského neživotného, který je zakončený stejně, bývá vedle koncovky **-ích** někdy také koncovka **-ách**, hlavně u jmen zakončených na **-ček** /v *obláčcích i obláčkách*, v *balíčcích i balíčkách*/.

Podstatná jména rodu mužského zakončená na **-ita**, **-ista** mívají v 1. a 5. pádě množného čísla **-é** /*jezuita - jezuité, teniska – tenisté*/. Tvary s koncovkou **-i** /*tenisti*/ jsou hovorové.

Podstatná jména na **-ko**, **-cho** mají v 6. pádě čísla množného většinou koncovku **-ách** /*v městečkách*/. Jsou však možné i tvary *o jablcích* i *o jablkách*.

Psaní i/y v koncovkách podstatných jmen:

U vzorů **muž, stroj, růže, píseň, kost, moře, stavení** píšeme v koncovkách jen měkké **i/i**.

U vzorů **hrad a město** je kromě koncovky **-ích** /*v lesích*/ jen tvrdé **y**.

U vzoru **žena** je kromě koncovky **-ami** jen tvrdé **y**.

U vzoru **pán** je tvrdé **y** jen v 4. a 7. pádě čísla množného.

PRAKTICKÁ CVIČENÍ

JMÉNA DEJTE DO 3. NEBO 6. PÁDU

o /básník Karel Jaromír Erben/

o /pan Eda Všečetka/

o /profesor Bohuslav Komárek/

k /básník Fráňa Šrámek/

k /básník Josef Václav Sládek/

k /spolužák Karel Eliáš/

k /předseda Ota Svoboda/

PODSTATNÁ JMÉNA V ZÁVORKÁCH UŽIJTE VE SPISOVNÝCH TVARECH

na /chodníky/, učí se pracovat na /soustruhy/, na /vrchy/, v /obláčky/, na /schůdky/,

v nejlepších /hotely/, na obou /závodníci/, vyprávěj to po /kousky/, na rozkvetlých /paloučky/,

zúčastnili se naši /parašutista/, dobyli ho /husita/, němečtí /basketbalista/, slavní italští /houslista/,

na malých /políčko/, v kouzelných /městečko/, pojedeme v osobních /auto/, musí být na svých

/lůžko/, v červených /jablko/ byli červi, v rekreačních /středisko/

DOPLŇTE I/Í, Y/Ý

Práce na pol__ byla dříve dřina.

Šli jsme do kina s vychovatel__.

Obil__ na pol__ch uzrálo.

Na návs__ si hrál__ kluci.

Se všemi zavazadl__ se do letadla nedostanete.

V obuv__ jsem koupila krásné zimní boty.

Leskl__ se jako nějaké drahokam__.

Děti si prohlížel__ klece se lv__ a lvicem__.

Knedlíky s borůvkam__ nám chutnal__.

Přicházel hajný se dvěma ps__.

Prohlížel si knihu s automobil__ a motocykl__.

Na břez__ch řeky se uhnízdil__ ptáci.

Severoamerické step__ se nazývají prerie.

Slovenští fotbalisté hráli s Ital__, Francouz__ a Španěl__.

Doplnil si sbírku hmyzu krásným__ šídlem__.

Smícháním látek vznikají směs__.

Nad pol__, lukam__, osadam__ se vznášel__ ptáci.

V Africe žijí antilop__, žiraf__ a pštros__.

Mluvili s představitel__ vysokých škol.

Rád se setkávám se mými přátel__.

Vyfotil se s olympijským__ vítěz__.

Z mlýna jel__ voz__ s pytl__ mouky.

Ve finále jsme hráli s Rus__.